

Enguany es compleixen 60 anys de l'adopció, en l'àmbit de l'organització de les Nacions Unides, de la Convenció de Ginebra sobre l'Estatut dels Refugiats, el primer instrument internacional, jurídicament vinculant, que contempla els aspectes més importants de la vida d'un refugiat amb l'objectiu de protegir a totes les persones que fugen dels seus llocs d'origen per temor a ser víctimes de violacions dels Drets Humans i no poden confiar en la protecció dels seus propis Estats.

Aquesta Convenció, que al llarg d'aquests 60 anys ha evolucionat constantment per a garantir i protegir els drets de totes les persones que es troben en situació de vulnerabilitat dins les fronteres dels seus propis Estats, està clarament en contradicció amb les darreres mesures adoptades per la Unió Europea i alguns dels seus Estats membres, amb una interpretació tant restrictiva que buida els continguts de la mateixa i desnaturalitza els drets de totes aquelles persones a les quals se suposa que han de protegir.

A l'Estat espanyol fa un any i mig que va entrar en vigor la nova Llei de Protecció Internacional i encara no s'ha produït cap reglament per a poder aplicar-la, tal i com preveu la mateixa normativa. Aquest fet provoca una major burocratització, afegint una càrrega més a tot el procés en el que es veuen immerses les persones refugiades al realitzar la seva sol·licitud de protecció internacional a l'Estat Espanyol.

Alhora, denunciem que la possibilitat que les persones puguin sol·licitar l'asil en les missions diplomàtiques o ambaixades espanyoles a l'estranger es deixi a la decisió facultativa de l'Ambaixador. Aquesta mesura, conjuntament amb d'altres com: el dispositiu FRONTEX; la imposició de visats d'entrada a nacionals de 134 països; el control de fronteres realitzat per països tercers en virtut d'acords bilaterals com es el cas del Marroc o Mauritània, per citar-ne alguns; la no admissió a tràmit del més del 60% de les sol·licituds anuals d'asil, contradient així la Convenció de Ginebra, i la denegació de l'estatut de refugiat al 94% dels casos admesos, impedeixen l'accés a l'asil a milers de persones cada any.

La greu crisi econòmica que estem vivint ha derivat en un increment del proteccionisme dels Estats europeus provocant que, alguns països, plantegin la revisió del Tractat de Schengen, un dels pilars més sòlids de la Unió Europea, per tal de restablir les fronteres nacionals i els controls transfronterers tot impeding la lliure circulació de persones. I això per a protegir-se davant les arribades de persones desplaçades pels darrers conflictes al nord d'Àfrica i a l'Orient Mitjà.

Les dades dels primers cinc mesos del 2011 són contundents: 1.108 persones migrants han perdut la vida i, d'aquestes, 1.048 ho han fet creuant les fronteres del nord d'Àfrica cap a Europa tot fugint de conflictes interns¹.

Davant la por i la desesperació que porten a emprendre viatges perillosos i clandestins buscant protecció, la resposta d'alguns Estats membres de la Unió Europea no ha estat encertada: en lloc de mantenir els compromisos de solidaritat i complir les obligacions derivades del dret internacional dels drets humans, han intentat provocar l'alarma dels ciutadans europeus adduint possibles invasions de ciutadans nord africans que podrien col·lapsar les nostres societats.

¹ Dades d'UNITED for Intercultural Action, xarxa Europea contra el nacionalisme, el racisme i el feixisme, i de suport als migrants i refugiats.

Recordem que el programa Frontex no només ha significat el tancament de fronteres externes de la UE per a les persones immigrants, sinó que també per a les persones que fugen dels seus països d'origen en recerca de protecció internacional a Europa. Es dificulta així l'accés a l'asil i obliga aquestes persones a refugiar-se a països com Libia, que ni tan sols va firmar la Convenció sobre les Persones Refugiades

Els 147 Estats que fins ara han ratificat aquesta Convenció no poden donar la l'esquena als seus compromisos i, davant d'aquestes actuacions, es fan imprescindibles algunes accions:

1. En primer lloc, és urgent que els països europeus, i aquells que formen part de l'operatiu de l'OTAN, posin en marxa mecanismes més fiables i eficaços de rescat marítim per tal d'aturar el drama de més de 800 persones desaparegudes en aigües de la Mediterrània des de principis del 2011.
2. En segon lloc, cal que es posi en pràctica immediatament la Directiva europea sobre protecció temporal de les persones desplaçades en casos "d'afluència massiva", sobre la base de principis de solidaritat entre els estats membres.
3. En tercer lloc, els estats membres de la Unió Europea han d'oferir quotes de reassentament per als refugiats del nord d'Àfrica, solidaritzant-se així amb Tunísia i Egipte, països que han acollit el 98% de les 740.000 persones perseguides de Libia.

Per tant, com que no atenen aquestes mesures, i moltes d'altres, els Estats membres de la Unió Europea que han ratificat la Convenció de Ginebra sobre l'Estatut dels Refugiats podrien estar eludint els seus compromisos i les seves responsabilitats, un dia tan important com el d'avui ha de servir per donar-nos impuls i més força encara per seguir defensant les persones refugiades i el seu dret d'asil. No hem d'oblidar que una persona refugiada s'ha vist abocada a emprendre un desplaçament forçós per haver patit, o per tenir risc de patir, greus violacions dels drets humans.

Les entitats que participem en aquest acte seguirem treballant a favor de les persones refugiades, desplaçades, apàtrides, reassentades i retornades, per a què es respectin els seus drets tant a casa nostra com a fora de les nostres fronteres i, per tal de defensar els drets d'aquest col·lectiu tan vulnerable, seguirem demanant als poders públics que millorin i amplii les lleis que regulen el dret a l'asil i la seva aplicació.

Barcelona, 20 de juny de 2011

Entitats signatàries:

ACATHI, ACCEM, ACSAR, Centre EXIL, Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, Comissió d'estrangeria de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, CCOO Barcelonès, Comitè Català de l'ACNUR, Creu Roja, Institut de Drets Humans de Catalunya, Fundació Casa del Tibet, PEN Català i RESPECT Refugiados.